

Nr 62.

Av herr **Hegardt**, om gottgörelse åt tre professorer vid Ultuna lantbruksinstitut för minskning i deras behållna avlöningsförmåner.

I en till riksdagen den 8 februari 1918 avlåten proposition nr 78, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att en var av professorerna vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Johan Abraham Sjöström, Ernst Vilhelm Esbjörn Petersson och Anders Gustaf Timberg finge för vart och ett av åren 1918—1922, i den mån han då kvarstode i tjänst såsom professor, såsom gottgörelse för genom övergång å ny avlöningsstat för institutet föranledd minskning å behållna avlöningsförmåner uppbära, Sjöström 166 kronor, Petersson 85 kronor och Timberg 419 kronor 50 öre, att utgå från allmänna indragningsstaten.

Grunden för denna framställning torde, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, hava varit den, att vid bemälde personers övergång till den av 1917 års riksdag beslutade nya lönestaten för befattningshavare vid lantbruksinstitutet vid Ultuna det säregna förhållandet inträtt, att den behållna avlöningen för dessa personer, räknat för hela deras återstående tjänstetid, skulle bliva väsentligt mindre än om de kvarstått på gammal stat, uppgående denna minskning i avlöningen för Sjöström till 830 kronor eller, fördelad på fem år, till 166 kronor om året, för Petersson till 425 kronor eller 85 kronor om året och för Timberg till 2,097 kronor 50 öre eller 419 kronor 50 öre om året. Att en sådan inkomstminskning uppstode, berodde väsentligen därpå, att Sjöström, Petersson och Timberg, enligt gällande reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa, vid sin övergång till den nya lönestaten varit skyldiga betala retroaktiva befordringsavgifter till kassan, uppgående till 4,550 kronor för Sjöström, 4,475 kronor för Petersson och 4,862 kronor 50 öre för Timberg.

Vid behandlingen av ifrågavarande kungl. proposition, vilken av bankoutskottet tillstyrktes, stannade kamrarna i olika beslut, i det att densamma av första kammaren bifölls och av andra kammaren avslogs. Vid sedermera den 4 april 1918 företagen gemensam votering blev propositionen med 189 röster mot 160 av riksdagen i dess helhet avslagen.

Såvitt av andra kammarens i ärendet förda protokoll framgår, har detta riksdagens beslut föranletts därav, att ett bifall till framställningen kunde erhålla prejudicierande verkan och medföra den konsekvensen, att staten även i andra fall vid civila tjänstemäns befordran till ordinarie eller övergång till annan tjänst skulle nödgas bidraga till erläggande av stadgade befordringsavgifter till civilstatens änke- och pupillkassa för dessa tjänstemän. Eller med andra ord: det var, såvitt man kan finna, ärendets karaktär av prejudicierande principfråga, som vid beslutets fattande fällde utslaget.

Vid sådant förhållande skulle jag — änskönt starka billighetsskäl, på sätt föredragande departementschefen och kungl. statskontoret framhållit, tala för ett bifall till framställningen — icke hava dristat mig att ånyo draga ärendet under riksdagens prövning, för såvitt icke ett av riksdagen senare fattat beslut gäve vid handen, att riksdagen uppgivit sin förut intagna ståndpunkt i denna principfråga. I början av juni månad 1918 beslöt nämligen riksdagen, vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 409, att såsom bidrag till de befordringsavgifter, vilka befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler, hade att, därest de från och med år 1919 tillträdde befattning å ordinarie stat, enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa till nämnda kassa erlagga, bevilja ett anslag av 230,000 kronor. Här har sålunda riksdagen beviljat ett avsevärt belopp till gäldande av civila befattningshavare åliggande befordringsavgifter till änke- och pupillkassan, och detta ehuru det, såvitt jag kunnat finna, icke visats, att någon av dessa befattningshavare komme att, såsom i nu ifrågavarande fall, vid övergång å den nya lönestaten få vidkännas en direkt minskning i sina sammanlagda inkomster under återstående tjänstetid. Såväl rättvisa och billighet som fordran på likhet inför lagen torde då kräva, att även dessa professorer vid lantbruksinstitutet vid Ultuna i nu förevarande hänseende erhålla den förmån, Kungl. Maj:t vid föregående års riksdag sökt att åt dem utverka. Ett ytterligare stöd för en framställning i sådant syfte torde kunna hämtas därav, att särskilt tillkallade sakkunnige för verkställande av utredning och avgivande av förslag till

det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering ansett systemet med retroaktiva avgifter så betungande, att de föreslå detsammas fullständiga slopande. Skulle detta förslag vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, skulle det sålunda aldrig mer ens kunna bli tal om, att riksdagen skulle behöva träda hjälpa emellan med erläggandet av viss del av dylika avgifter, och den förut framhållna faran för skapandet av ett prejudikat på detta område skulle vid sådant förhållande bli så gott som ingen.

På grund av vad sålunda anförts och då, såsom i kungl. propositionen nr 78 till 1918 års riksdag antytts, ifrågavarande befordringsavgifter skola av ovan nämnda tjänstemän erläggas under loppet av åren 1918—22, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen behagade medgiva, att en var av professorerna vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Johan Abraham Sjöström, Ernst Vilhelm Esbjörn Petersson och Anders Gustaf Timberg må för vart och ett av åren 1918—1922, i den mån han då kvarstår i tjänst såsom professor, såsom gottgörelse för genom övergång å ny avlöningsstat för institutet föranledd minskning i behållna avlöningsförmåner uppbära, Sjöström 166 kronor, Petersson 85 kronor och Timberg 419 kronor 50 öre, att utgå från allmänna indragningsstaten under år 1919 med 332 kronor för Sjöström, 170 kronor för Petersson och 839 kronor för Timberg samt under vart och ett av åren 1920—22 med 166 kronor för Sjöström, 85 kronor för Petersson och 419 kronor 50 öre för Timberg.

Stockholm den 20 januari 1919.

H. Hegardt.